

N A Š D O M

„Vrli Slovenci: Prava vera bodi vam luč, materin jezik bodi vam ključ do zveličanske narodne omike.“ A. M. Slomšek.

Izhaja vsak drugi četrtek. Naročniki „Slov. Gospodarja“ ga dobivajo zastonj. Posebej naročen velja s poštnino vred eno kreno za celo leto. Posamezne številke veljajo 4 h. — Naročnina se pošilja na upravništvo „Našega Doma“ v tiskarni sv. Cirila v Mariboru. — Za oznanila se plačuje od navadne vrstice (petit), če se enkrat natisne, po 15 h, dvakrat 25 h, trikrat 35 h.

Slovenci, na krov!

V Mariboru bomo imeli začetkom meseca julija tega leta volitev državnega poslanca namesto umrlega državnoborskega poslanca dr. Volfbarta, ki se je kot pravi nemški junak vstrelil, ker ni bil dovolj pogumen, da bi vsled slabih gmotnih razmer še dalje živel. Volfbart je bil Nemeec, a tudi prihodnji poslanec bo gotovo Nemeec, ker še je nas Slovencev v tem volilnem okraju premalo, da bi mogli računati na kak uspeh. A svojega kandidata bomo na vsak način postavili, da zberemo svoje glasove in zmešamo Nemcem niti.

Nemci so si namreč zaradi kandidata hudo v laseh. Pokazali sta se med njimi dve stranki. Nemško narodna stranka hoče imeti za poslanca podžupana mariborskega, vsenemška stranka pa nekega študenta Vastiana. Kdo bo zmagal, je težko prerokovati, a to nas tudi nič ne zanima, ampak celo nekaj drugega. Zanimivo je namreč, kdo se poteguje za vsenemškega kandidata Vastiana.

Vsenemška stranka na Avstrijskem je stranka, katera ima namen, da bi se mi v gospodarskem oziru popolnoma združili s prusko Nemčijo, tako da bi ne bilo nobenih mej med Avstrijo in Prusijo, in da bi pruski kralj, ki je zajedno cesar Nemčiji, imel nekako prvenstvo tudi nad našimi avstrij-

skimi vladarji. Vsenemška stranka že ima nekaj poslancev v našem državnem zboru, in ti so za časa obstrukcije klicali že v našem državnem zboru: Slava Hohencolerjem! Pruski kralji so namreč iz rodbine Hohencolerjev, kakor so avstrijski cesarji iz rodbine Habsburžanov.

Čudili se bodo naši čitatelji, kako se sploh more dovoliti taka stranka v državi, stranka, ki dela na propad naše države. Če ima n. pr. kmet hlapca, ki namesto dela proti gospodarju, da bi prepal, ga gospodar spodi. Tako bi tudi vsak zvest državljani pričakoval, da bodo človeka, ki dela proti naši državi in ki gori za tujo vladarsko hišo, pognali čez mejo: češ, isči si kruha tam, kjer je tvoje sree. Tako bi mislil vsak zvest državljani. Toda v naši državi je mnogo gnjilega!

Tajna javnost je namreč, da je mnogo avstrijskih nemških uradnikov tudi vsenemškega duha. Uradniki so pa isti, ki bi naj sodili, zapirali in nadzorovali ljudi, ki se pregreše proti avstrijskemu domoljubju. A samoumevno je, da ljudi, s katerimi so enakega mišljenja, ne bodo preganjali, kajti potem bi morali tudi same sebe preganjati in obsojevati. In tako je prišlo, da je vsenemška stranka na Avstrijskem dobila tla, da se je širila in še rastle!

Mi smo dobro vedeli, da tudi nemški uradniki na Spodnjem Štajerskem škilijo

v vsenemški tabor, a dokazov iz javnega življenja še nismo imeli. Naši čitatelji so se znabiti čudili, da smo večkrat jako ostro pisali proti nemškim uradnikom ter klicali: proč z njimi iz naših uradov! To se ni godilo iz kakega nasprotstva proti njim, ker so rojeni Nemci, nikakor ne, ampak ker smo mi že dobro vedeli, da so sovražniki Avstrije, kakor je sedaj, in da so vsled tega nasprotniki Slovencev!

Dosedaj so bili naši nemški uradniki le na tihem vsenemškega duha. Zdaj pa, ko se je začelo volilno gibanje v mariborskem volilnem okolišu, pokazali so nemški uradniki tudi javno svojo barvo. Nemški meščani so si zaželeli za poslanca nemškonarodnega podžupana Pfrimerja, uradniki pa so rekli, mi nečemo nemškonarodnega kandidata, mi hočemo vsenemškega, in izbrali so vsenemškega študenta Vastiana.

Mnogim Slovencev se bodo nemara sedaj odprle oči! Ali vedo, zakaj smo mi proti nemškim uradnikom? Ker jih poznamo kot nasprotnike Slovencev in vseh zvestih Avstrijcev! Ali vedo Slovenci sedaj, zakaj nam nemški uradniki vsiljujejo nemški jezik v uradu in šoli? Ker nas hočejo pripraviti za Prusijo. Kot zrelo jabolko, po jeziku in mišljenju Prusi, bi naj padli ob svojem času v prusko žrelo. To je zadnji nagib Nemcev, da s tako silo uvajajo nemščino v naše šole, da ne dobiš iz urada drugega

Kako je stari Peruša varoval svojo pšenico.

Stari Peruša je bil skopuh prve vrste.

Sosedom je posojeval denar kaj rad ali na zelo visoke obresti. „Veš kaj“, dejal je sesedu, ki ga je prosil posojila, „veš kaj, posodim ti dvesto kron, a tvoj travniček bom jaz kosil za obresti.“ Računal je dobro. Obresti od dvesto kron bi bilo deset kron, a košnja travnika bi bila vredna dvajset kron itd.

Doli pod vasjo je imel stari Peruša veliko njiv; nasejal je že jeseni pšenico. Lepa je bila „rumena pšeničica“ in kadar je šel mimo, štel je, koliko mu letos donese „rumena pšeničica“, kaj si bo zopet pridobil ter na stran stavil ali pa komu posodil za kako košnjo travnika...

Pšenica je začela zoreti. Lepo je bilo videti lepo klasje polno božjega daru. Ali joj! v pšenico so prišli vrabci; iz vse vasi so se zbirali ravno na Peruševi „rumeni pšeničici“. Kolikokrat je šel mimo njive, vselej je bila polna „te nesrečne vrabčje nadloge“. „Kaj bo?“ dejal je sam pri

sebi, „vse mi pojedjo vrabci! Oj, kako je to hudo!“ Tarnal je bolj kakor ubogi revež, ko mu pobije toča vso žetev...

Doma na steni je imel Peruša staro puško. „To si nabašem in gorje vrabcem!“ pravi sam seboj. Rečeno storjeno. Ko je bilo največ vrabcev v njivi, zagrmil iz skrivališča: bum!!! Vrabci zlete živ, živ, živ, ali sedejo na — drugi konec njive. Peruša se splazi tja, zopet bum!!! a vrabci na prvi konec njive z velikim klicem živ, živ, živ! „Na, sedaj se me pa še ne boje več, ta vrabičja zalega! Hun, vse rumene pšenice bo konec.“

Ko je stari Peruša preganjal vrabce po njivi, so se mu ljudje prav pošteno smejali, saj so vedeli, da je skopuh, ki ne privošči nikomur nič, še vrabcem ne „rumene pšeničice“.

Pri Peruševi hiši je bil prizidan skedenj, v katerem so sušili različne pridelke. Tje pa je nosil Peruša zvečer svojo obleko zračit in sušit. To so vedeli vaški fantje. Po noči vzemo Peruševu obleko, nabašejo jo s slamo ter naredo slamnatega moža, na glavo mu postavijo Perušev klobuk, pa hajd z njim v „rumeno pšeničico“.

Drugo jutro vstane Peruša rano, kakor po navadi, hoče se obleči, pa joj! obleke ni nikjer.

„Okraden sem, okraden, zopet ob denar, katerega bo veljala nova obleka; dandanes se ne da več živeti. Ljudje kradejo, pa še ti šmentani vrabci mi hočejo požreti „rumeno pšeničico“.“

Doli pod vasjo pa je bil na vse zgodaj vrišč. Pastirji, ki so gnali goveda past, so zagledali sredi pšenice slamnjača v — Peruševi obleki. Ha, ha, to je bilo smeha! „Stari Peruša pa vrabce podi, le glejte ga tam sredi njive,“ vikalo je staro in mlado. Peruša je to izvedel; jezilo ga je, ker poleg škode ima še zasmehovanje. „Kaj bo, kaj bo pa zdaj, ljudje me že kar naravnost zasmehujejo.“ Ko se je storila trdna noč, zleze Peruša na tihem iz hiše v pšenico, vzame iz nje slamnjača ter ga nese domov. Drugo jutro hoče moža razdreti, pa joj! V sredini moža je vso polno vrabičjih gnjezd z mladimi. Nekateri že lezejo po skednji, drugi čivkajo še v gnjezdih svoj živ, živ, živ! Fantje so namreč natlačili v sredino moža vse polno vrabičjih gnjezd z mladimi vred.

lista nego nemškega in da navdušujejo naše ljudi za blaženo nemščino! Za Prusijo nas bočejo pripraviti! Mi Slovenci pa hočemo ostati zvesti Avstriji! Zato pa bodimo pozorni pred nemškimi uradniki in zahtevajmo, da se odstranijo izmed našega Avstriji udanega ljudstva. Vsi Slovenci na krov!

Rusko-japonska vojska.

Na suhem.

V Mandžuriji se še vedno pripravljajo na bitko. Oba poveljnika zbirata svoje moči. Seveda so Japonci mnogo na boljšem, ker imajo domovino bližje, in si lahko hitro nadomestijo svoje izgube na moštvu in streljivu, dočim Rusi ne morejo tako hitro nadomestiti svojih izgub, ker je pot do domovine strašno dolga. Zato so se Japonci začeli gibati proti severu, ker se že čutijo dovolj močne.

Listu „Novoje Vremja“ se poroča iz ruskega glavnega taborišča v Hunčulinu, da je opaziti na japonski strani nasproti ruskem levemu krilu gibanje močnih čet, ki se brez dvoma pripravljajo na boj. Tudi na japonskem levem krilu je dognano isto gibanje. Kljub vsemu poizvedovanju, ki je bilo na nekaterih mestih izvršeno z znatnimi močmi in ki je večkrat dovedlo do večjih bojov in kljub ogledniškemu oddelku, ki je zadnji čas dobro deloval, se ruskem vojnemu vodstvu ni posrečilo, vsaj približno dognati, na katerem mestu misli sovražnik odločno prodirati ali pa samo izvedeti, če ni tukaj, kakor v prejšnjih slučajih, vse samo nalašč, da bi prikriji svoje pravo gibanje. Kakor se zagotavlja v generalnem štabu, je rusko poveljništvu trdno sklenilo, sedanje postojanke na vsak način obdržati in jih zapustiti le po več odločilnih bojih. V vsej armadi so prepričani, da se bo bila velika bitka že v prihodnjih dneh. Utrdbe ob ruski strani so močnejše kot ob reki Šaho in jih brani mnogoštevilnejša artilerija. List „Slovo“ poroča iz Harbina, da marsirajo veliki sovražnikovi voji, ki obstoje iz japonskih in nevojaških kitajskih čet proti ruskem desnemu krilu. Domači ogleduhi pravijo, da imajo zastave kitajskih čet napis: Voji prostovoljcev velike Japonske.

Londonski list „Standard“ meni, da pride v kratkem v Mandžuriji do bitke.

„Sedaj pa še to, o ti preklicana družal! Stari Peruša naj pa sedaj lovi vrabce po škednji ali pa naj jih pase!“

Od tistega časa Peruša ni bilo več zlepa videti na polju, tudi travnikov ni jemal v najem za košnjo; začel je sovražiti „hudobni svet“, ter se najraje držal svojega doma. Mladina ga ni pustila v miru; ako je le pastirček gnal krave mimo Peruševe hiše, zakašljal je, se ozrl okolu sebe in zakričal: „Oče Peruša, živ, živ, živ“ — in urno zbežal.

Smešnica.

Iz šole. Učitelj je prvi dan lepo po očetovsko razlagal svojim mladim rekrutom, kako se morajo zadržati v šoli. Ko jih je vprašal, če bodo vsi lepo pridni in poslušni, so pritrdili vsi. Potem pa je vprašal, če hoče kdo kaj vedeti. Tu vstane najdebelejši deček rekoč: „Oh, gospod učitelj, vprašal bi rad, kdaj . . . kdaj . . . začno — počitnice!“

toda dostavlja, da bodo Japonci morali premagati veliko težav preden izvrše svoj načrt. Po bitki pri Mukdenu se je govorilo, da pridejo v Harbin že koncem meseca aprila. V resnici so pa oddaljeni od Harbina še 400 kilometrov. Le korak za korakom si bodo morali pridobivati z velikimi žrtvami. Razvidno je sedaj, da je bila bitka pri Mukdenu manje odločilna, nego se je v začetku mislilo.

Na morju.

Da bi zabranili Japonci ruskemu brodogradnji pot skozi številne Ribiške otoke, ki leže med kitajskim obrežjem in otokom Formozo, položili so, kakor se poroča, med njimi mnogo podmorskih min. Kjer pa niso pot zastavili s podmorskimi minami, tam pa so zastražili pot s križarkami in torpedovkami. Te podmorske mine pa so postale že njim samim nevarne, ker so že nekatere njihove ladje zadele ob nje in se potopile. Mine so namreč pritrjene na dolgo verigo na morskno dno tako, da plavaje nekoliko pod površjem vode. Ladja jih torej ne more videti. Seveda lastne ladje že vedo, kjer so te nevarne stvarice nastavljene, in se izognejo dotičnemu mestu. Toda mnogokrat se vsled viharja odtrga takšna mina in zadene lastno ladjo. Zelo značilno za pisarjenje Rusom nasprotnih listov je to, da so takrat ugovarjali proti polaganju min, ki so jih Rusi polagali za varstvo Port Arturja in Daljnega. Ti listi so pisali, da se naj prepove Rusom polagati mine, ker se iste mnogokrat odtrgajo in jih morskimi tok zanesse daleč v druge dele morja, kjer postanejo tudi drugim ladjam nevarne. Sedaj ko iste mine polagajo Japonci, se še ni nobeden teh lističev oglašil proti temu počenjanju Japoncev, čeravno se njih mine ravno tako odtrgajo in postanejo nevarne drugim ladjam. Tukaj se vidi dvojna mera, ki se istotako opaža tudi v poročanju o gibanju brodogradnje in delovanju čet na suhem.

Tudi o japonskem brodogradnji je neznano, kje da je. Pomorščakom tega brodogradnje je strogo prepovedano, pisati svojcem na Japonsko, da bi se na ta način ne izvedelo, kje je brodogradnja. Proti postopanju admirala Togo so začeli ostro pisati japonski listi. Dolže ga, da je neodločen, slab in strahopeten, ker ni mogel preprečiti, da bi se ne bilo družilo rusko brodogradnje. Nekateri listi celo pišejo, da bo to postopanje Toga uničilo vse uspehe v Mandžuriji. Nevolja ljudstva se je obrnila proti družini Toga, ker njega samega ne morejo dobiti pred oči. Sedaj morajo vojaki stražiti Togovo družino. Če pomislimo, da je še bil pred nekaj meseci Togo najslavnejši junak in ljubljenec japonskega ljudstva, pač vidimo, kako se spreminja ljudska naklonjenost.

Zadnja poročila poročajo, da je Roždestvenski svoje brodogradnje delil, da na ta način vara Japonce. Pri Settle otokih so namreč zapazil dne 25. t. m. samo sedemnajst ruskih ladij in zvečer dne 25. t. m. je priplulo v luko Visung ob kitajskem obrežju sedem ruskih križark. Prihod teh je zbudil silno presenečenje.

Minoli teden v petek so došla iz Vzhodne Azije poročila, da se je že vnela bitka na morju in da so bili Japonci poruženi. Toda drugi dan se je že to poročilo zaničalo.

Zadnja nekoliko nanesljiva poročila poročajo, da je rusko združeno brodogradnje odplulo iz zaliva Tonkin (ob kitajskem

obrežju) proti prelivu Baši (med Fomozo in Filipinami), da dospe v Tihi ocean. Poizvedovalne ladje baltiškega brodogradnje, parnika „Arabia“ in „Chausa“, so bile že pred več tedni v dotiki z japonskimi poizvedovalnimi ladjami, kakor soglasno poročajo poročila.

Dne 23. m. m. so videli med Formozo in Filipinami štiri ruske ladje in drugi dan zopet dve. O celem ruskem brodogradnji samem ni nobene vesti, ker brzozjavne zveze med brodogradnjem in celino niso varne in gotove ter časnikarji brodogradnje ne smejo spremljati. Od francosko-kitajske obali se poroča, da tja neprenehoma dobajajo številni prevozniki s potrebninami, ki potem v različnih lukah čakajo povelj. List „Standard“ poroča, da čaka ondi sedaj do 40 prevoznih ladij; največ jih plove pod francosko zastavo. Pod rusko zastavo sta v ondotnih vodah navzoči le dve ladji.

Spomini z romanja v Rim.

Piše kmet iz mariborske okolice.

(Dalje)

Ko v Mariboru izstopim, zagledam svojega blagega, dobrega gospoda župnika, kojega voščilo: „srečen pot“ me je znova navdušilo. Začeli so se srečni dnevi, kateri mi ostanejo v najlepšem spominu.

Stopil sem v železnični voz, kojega hlaçon zdirja proti Koroškem, in znanca ni videti več nobenega. Mislil sem, da v Mariboru najdem katerega soromarja, pa zvedel sem, da so se nekateri gospodje že prejšnji dan odpeljali, da si še gornjo Italijo ogledajo. Ni menda dežele na svetu, kamor bi se vozilo toliko potovalcev kakor v Italijo. Umetnik vidi tam najlepše stavbe, podobe, slike največjih umetnikov, in pisatelji najdejo najdivnejših prirodnih lepote za svoje spise.

Ko sem včasih spomladi opazoval, ko so se cele karavane laških delavcev po železnici pripeljale na delo ter se nekateri pri nas kot opekarji nastanili, in so njih vpali, blede obrazi pričali o prestalem trpljenju, sem o Italiji drugače sodil. Neizmerna škoda pa je na vsak način za Avstrijo, da smo Lombardijo l. 1859. oziroma 1866. izgubili, za katero je mnogo slovenskih vojakov moralo preliti srčno kri.

No, ker mi pa take in druge nepotrebne misli nič ne koristijo, in sem bil v vozu celo sam, kar mi je bilo zelo všeč, začel sem laško slovnico študirati ter si potrebne stavke in potrebne besede zapisovati, o katerih sem mislil, da jih bom potreboval. Ta moj samouk oziroma laška slovnica mi je pozneje mnogo koristila, kar se boš dragi spremljevalec pozneje prepričal.

V Celovcu bi si bil rad ogledal hiše družbe sv. Mohorja, pa zaradi prekratkega časa se ni dalo. Bil sem navzoč, ko so zidali sedanji hiši temelj. Iz te domače krasne hiše dohaja nam vsako leto toliko tisoč zelo koristnih knjig. Slava odboru in večer hvaležen spomin vladiki Slomšek! Lepa je lega in okolica Celovca in pri prvi postaji Krumberg je mnogo sadnega drevja in breg z lepimi vilami nasajen, koje služijo po leti za letovičarje. Res je, da tujei povski precej denarja pa žal tudi slabe razvade — zapustijo.

V Trbižu na kolodvoru vidim trdnega koroškega kmeta s potnim kovčekom in moja misel, da je rimski romar, me ni varala. Povabim ga, naj k meni prisede.

Srčno se mi je zahvaljeval, da je dobil sotovariša. V kratkem mi je dober mož mnogo povedal o gospodarskem propadu, o nezadovoljnih poslih, novih slabih razvadah na Koroškem itd., in s ponosom mi je povedal, da je naročen na „Naš Dom“. Po kratkem čakanjju pripeljal je vlak iz Ljubljane romarje in že tukaj moram omeniti, da so bili vsi nam nasproti zelo vljudni in postrežljivi kot dobri brati in sestre.

Pri Žabnici je lep razgled na goro sv. Višarije, katera cerkev je 1792 m visoka. Prišle so mi v živ spomin srečne ure, ko sem pred kakimi 12. leti z mladim, jako ljubeznjivim častitim gospodom po tisti gori hodil, pa tistega č. gospoda je Bog že k sebi vzel.

Vlak je začel naglo navzdol voziti in o večni luči dospemo v Ponteba, kjer smo morali čakati do polnoči, da je vlak pripeljal romarje iz Dunaja. Tukaj na meji so nam financarji kovčke pregledali, če nimamo kakega „kontrobanta“ in posebno izpraševali po smodkah ter prilepili laške znamke. Da bi nam čas hitro minol, smo si ogledali trg Ponteba. Avstrijski kolodvor Pontafel je majhen, priprost, laška Ponteba pa lepa stavba in samo laški napisi na kolodvoru in celem trgu. Tukaj nisem slišal in tudi nikjer v Italiji (razun par izjem) drugega kot samo laški jezik. V tujini še le človek spozna, kaj materni jezik velja in kako hudo je, če človek drug drugega ne razume. Dragi bralec in bralka, gotovo si že večkrat slišala, kako se blažena nemščina hvali, da se ž njo lahko po celem svetu pride, pa prepričan sem se, da z nemščino si v laški deželi nič pomagati ne more. Lahki dobro vedo, da pride k njim vsako leto mnogo Nemcev, pa nobeden si ne napravi nemških napisov in tako vsakega prisilijo, da se mora njih jezik učiti.

Kako jih pa Slovenci posnemamo? O mi vboge bestrge preponižne! Ponižnost je lepa lastnost, pa da bi bili podlaga tujčevi nogi, tega ni treba! Ko bi mi povsod svoje narodne pravice zahtevali, bi imeli že davno večji ugled, izobrazbo in boljše gmotno stanje!

No, kam sem v domišljiji zabredel? Zdaj ko smo si trg Ponteba ogledali in je jasna noč hladna postala, smo jo krenili v gostilno, oziroma v restavracijo na kolodvoru. Ker črnemu laškemu vinu nisem zaupal, sem naročil čaj, pa natakaj je zmajal z glavo: „non capire“ in skušal sem mu z nemščino dopovedati, pa ali res ni znal ali ni hotel znati, ne vem, tedaj vzajem laško slovnico in zapišem: „Vorej una chichera di tè“ in to je pomagalo, da sem dobil.

Romarji smo se drug z drugim spoznali in postali kot stari znanci.

Proti polnoči privozil je dunajski romarski vlak in vstopimo v za nas pripravljene vozove. Dunajski vodniki so nam razdelili vozne liste, razne vstopnice po Vatikanu in papeževe svetinje na belih svilenih trakih, da smo jih imeli na prsih pripete. Sedaj je bilo spet malo uro zamude. dunajskim romarjem, odličnim visokim gospodom, je dalo vodstvo železnice kaj lepe, najnovejše vozove I. in II. razred, pa ker so se Lahom zelo široki zdeli, so jih merili in merili ter videli, da so za laške predore za 2 cm preširoki, in so jih morali premenjati.

Do Pontebe, laške meje, smo se morali sami s hrano in vsem drugim oskrbovati. Tukaj pa je prevzel to skrb odbor in zato

smo bili brez skrbi. Ker bi bil rad vsakdo malo zadremal, se naslonimo, kakor je komu mogoče bilo in vlak je v temni noči naglo vozil naprej po Italiji. Zjutraj smo v Padovi.

(Dalje sledi)

Razne novice in druge reči.

Naše misli. Zadnje nedeljo, dne 28. m. m. je bilo politično zborovanje v Mariboru. Na njem so govorili poslanec Robič, dvorni svetnik Ploj in obrtnik Rebek iz Celja. Kar pa je naše srce posebno veselilo, je bilo, da sta govorila tudi dva navdušena uda naše kršansko-socijalne organizacije, namreč posestnik Čagran iz Studene in mladenič Grandošek iz Spodnje Kungote. Njihovi govori so našli burno odobravanje. Uredniki pa, ki smo jih v nekem kotu pazljivo poslušali, smo si zopet enkrat z velikim zadovoljstvom in srčno radostjo priznali: Mi gremo naprej!

Zakaj sem prišel na boben? Bivši slovenski posestnik iz ptujske okolice: Zdaj sem delavec v Mariboru, kakor sami veste, gospod urednik. Prej pa sem bil posestnik v ptujski okolici. Moji stariši so hoteli dobro z menoj, za to so me vzgojevali, kakor so mislili, da bodem najsrečnejši. Ker so si bili s ptujskimi nemškimi gospodi dobro znani, so jim ti prigovarjali, naj se učim nemški, da me bo pozneje lahko stalo. In res sem moral v Ptuj v nemško šolo. Ko sem prišel iz šole, nisem druga znal, nego slovenski in nemški govoriti, a drugih reči se nisem naučil. Čital nisem nič, ker nobenega, niti nemškega in slovenskega nisem dobro znal. Računati sem se presneto malo naučil. Pisati pa sem nemški sedaj že pozabil, a tudi slovenski pišem zelo okorno, kakor vidite. Delavske roke, trde roke! Stariši so mi umrli in jaz sem postal gospodar. Zdaj bi mi torej naj nemščina poinagala. Znal sem nemški, a vendar sem moral debelo izplačevati sestram in bratu od grunta. Nemški sem znal, a vinogradi so se mi posušili. Nemški sem znal, a pridelal sem na polju zelo malo, da nisem mogel izhajati. Nemški sem znal, a vendar sem vedno globokeje lezel v dolgove. In tako je prišlo, da je nekega dne vkljub temu, da sem nemški znal, zapel boben na mojem posestvu, in moral sem s trebuchom za kruhom. Nič ne rečem, da znam tudi nemški, a to pa zdaj tudi vidim, da bi boljše bilo, ako bi me šola naredila bolj brihtnega nego me je. Nisem nič druga profitiral nego ljubo nemščino. Da bi si tudi z drugimi rečmi pamet zbilstril, bilo bi mnogo boljše. Moja žlahta še živi pri Ptujju in kadar pridem domov, slišim, da jim še tudi sedaj mestna gospoda priporoča samo nemščino. To je pesek v oči kmetom. Tu v mestu se obrtniki v svoji obrtnosti zelo izobražujejo, tako bi se tudi naj kmetje za svoj stan. Naj se uči nemščina na ljudskih šolah, kakor je v novejšem času itak na vsaki šoli na Spod. Štajerskem vpeljana, toda več kakor na nemščino bi se naj pazilo na predmete, ki so potrebni kmetu. Naj se tudi učijo otroci kaj za kmetski stan. Dandanes pa se otrok nauči samo malo nemški, potem pa hajd v mesto, fantje v fabrike, dekleta pa za dekle. Kmetje pa doma vzdihujejo, da nimajo poslov in delavcev. To imate kazen za vašo nemščino. Vse je dobro, kar človek zna, toda nikjer čez mero! To sem hotel reči svojim nekdanjim stanovskim sobratom v pouk. Lepše je

bilo nekdanj, ko sem bil sam svoj gospod. Delati sem sicer tudi moral, a sedaj delam za druge, takrat pa sem zase. Kmetje, ostanite, kar ste, in ne bo vam treba v fabrike. Nasprotniki vedno pravijo, zakaj pa se gospodje nemški učijo, kmetom pa tega ne pustijo. To pa je drugače! Ali veste, kako se morajo Slovenci bojevati za štiri spodnje gimnazijske razrede v Celju? Nemci jim jih hočejo vzeti? Gospodje bi se nikdar ne učili nemški, če bi jim Nemci dali slovenske gimnazije in visoke šole. Teh pa nočejo dati, Nemci so zviti in ne verjamite jim!

„Štajerčeva“ pristaša — goljufa. Minoli petek, dne 26. m. m. sta bila pri okrožni sodnji v Mariboru obsojena: znani Jožef Mavrin iz Lukave na tri mesece težke ječe, njegov zet Marko Makovec pa na dva meseca težke ječe, ker sta ponaredila pobotnico za 80 gld. Mavrin je strasten „Štajercijanec“ in marljiv dopisnik ptujskega motovila. No, „Štajerc“, tega sotrudnika ne moreš zatajiti, ker se je celo v dopisih s svojim polnim imenom podpisal. Kedo bo le sedaj iz ljutomerske okolice pisal dopise v „Štajerca“? Ali še ima mogoče „Štajerc“ več takih Mavrinov v ljutomerski okolici, ki mu bodo sedaj namesto njega svoje goljufije in lažnjive hudobije pisali, ko bo on kašo pihal? Kakšno rodbinsko razmerje vlada med „Štajerčevimi“ pristaši, kaže izpovedba neke priče, da se Mavrin in Makovec nekaj časa tožita, pa sta si nekaj časa zopet dobra, sploh da sta na jako slabem glasu. Tudi je lastna hčerka, žena soobtoženca Makoveca, pričala proti svojemu očetju. Makovec je tudi izpovedal, da ga je Mavrin cel teden nagovarjal in podučeval, kako naj govori pri obravnavi, da se bosta oba izmazala. Učil je torej svojega zeta lagati in sicer pred sodnijo lagati. Poštenjakovič „Štajerc“, kaj praviš k temu? — Makovec se je dal res premotiti in je lagal, toda sodnik ga je kmalu ugnal v kozji rog in moral je priznati svojo laž in pa da ga je Mavrin tako naučil. Toda zakrknjeni grešnik Mavrin tudi sedaj ni hotel nič priznati, ampak tajil je naprej in hotel zvrniti glavno krivdo na svojega zeta. Toda sodniki mu niso verjeli in prisodili njemu kot zapeljiven, ker je on naredil dotično goljufivo pobotnico in pregovoril Makovca k goljufiji, še en mesec več ječe kot njegovemu štajercijanskemu sodelovalcu. Dober tek, Mavrin, ko boš kašo pihal!

Gornjeradgonski okraj. Načelniku okrajnega zastopa v Gornji Radgoni se maje stolec, to so pokazale že zadnje volitve v okrajni zastop. Nemčurji so si ubijali glave, kako si zagotoviti gospodarstvo v okraju. Žarek upanja jim je zasvetil, ko je odšel notar Ploj, češ, zdaj bomo gledali, da dobimo nemškega notarja. Toda slučajno tokrat noben nemški notar ni prosil za mesto notarja v Gornji Radgoni. Edini in zadnji up je splaval nemčurjem po vodi. A še eno so si zmislili! Češ, če mi ne dobimo notarja, da bi bil naš voditelj, ga tudi slovenski kmetje ne smejo dobiti, da bi stal ob njihovi strani. In začeli so pošiljati svoje može v boj. Najprej se je izrekel orehovski Bračko proti notarju. Potem je prišel sedanji vodja okrajnega glavarstva Rajner na vrsto, ki je vedno zvest oproda nemčurjev v okraju in kateri ravno vsled tega tako dolgo ne more postati pravi glavar, ampak še je samo „vodja“. Nadalje so se izrekli proti notarju tudi občinski očetje v Ljutomeru in Radgoni, katerih pa ta reč kratkomalo

nič ne briga in ti zaslužijo poštene brec po nosu. Ljutomerski in radgonski občinski očetje naj skrbijo za svoje občine, naš gornjeradgonski okraj pa naj puste popolnoma pri miru. Mi slovenski kmetje pa k tej reči pravimo: Notar nima ne od države ne od dežele nobene plače, notar se mora živeti od tega, kar si zasluži. Vsled tega ni nikakih novih ali večjih plačil, če imamo v Gornjiradgoni svojega notarja. Če bi ne imeli tega, morali bi hoditi v Ljutomer, v Sv. Lenart ali nekateri celo v Čmurek. In s tem bi imeli mnogo daljše pote, plačila pa tudi ne manjša. Za to je za nas na vsak način boljše, ako imamo svojega notarja v Gornji Radgoni. Za to pa tudi zahtevamo, da nam kmetom pustijo notarsko mesto v Gornji Radgoni. Visoki gospodje naj skrbijo rajši za to, kako bodo bolj priprosto živeli, da kmetom ne bo trebalo za visoke uradnike toliko davkov plačevati, notarsko mesto v Gornji Radgoni nam pa naj pustijo pri miru! Vse naše kmetske občine naj to v posebnih prošnjah povejo visokim gospodom kar naravnost v brk!

Slovenjebistriški okraj. Dne 17. m. m. sem šel k zdravniku v Slov. Bistrico vsled bolezni svoje žene. Ko pri zdravniku opravi svoj posel, zanesem listič v lekarno. Lekarnar Petzold je bil sam za postrežbo. Dobim za odgovor, da čez pol ure bo zdravilo že pripravljeno. Nato odrinem v gostilno Petra Novaka in vse je govorilo o ravnokar minolih volitvah na Črešnjevca. Prav lahko sem spoznal, kakšne ljudi imam pred seboj. Ker me dobro poznajo kot katoliško-narodnega moža, so naši nasprotniki proti meni kar sikali od jeze, zabavljali čez „farje“ in očitali, da smo Laporčani sedaj Črešnjaue pomagali pod „farško“ komando spraviti. Nekaj časa mirno poslušam, slednjič jim mirno razložim, da je vse nepotrebno besedičenje, kar štajercijanci proti nam govorijo in takoj sem se prepričal, da ima mirni pouk dober uspeh. Slednjič smo se že precej prijateljsko razšli. Slovenci iz Črešnjevca pa Laporčanov kar prehvaliti ne morejo, ker so pomagali štajercijance vreči ob tla. Torej vsaki po svoje! Sliši se tudi, da bo Kresnik vložil ugovor proti volitvi. Trezno misleče ljudstvo je pa sklenilo, pri mogoči zopetni volitvi še bolj organizirati volilce, in poraz še bo večji kakor je bil sedaj. Ko grem v lekarno, vtaknem zdravilo v žep in hajdi hitro domov. Ko pa doma denem zdravilo na mizo, kaj zapazim? Lekarnar Petzold je stekleničico zavil kar v celega „Štajerca“. Ko to vidim, me pograbi opravičena jeza in v prvem trenutku nisem vedel, nad kom bi se jezil, ali nad svojo malomarnostjo, da nisem kar tam pogledal, v kaj je stekleničica zavita, ali bi se jezil nad Petzoldovo predrzno vsiljivostjo. Ko pa malo bolj pogledam, vidim, da je bilo zavito tako, da so bili inserati od zunaj. Sedaj pa mislim, kako bi se nad to predrznostjo iznosil. Mislil sem ga v kuvertu mu pod kazem nazaj vrniti in mu zraven prav gorkih priložiti, a pozneje mi šine boljša misel v glavo. Poročal bom na uredništvo „Našega Doma“, naj širja javnost izve, kako Petzold vsiljuje „Štajerca“. Prosim, obvestite te vrstice! Prav iskreno Vas pozdravlja Vam udani — Janez Pivec, posestnik in obč. tajnik, Verhole, Laporje.

Sv. Tomaž blizu Ormoža. Nesramno in grdo obrekovanje čez Tomaževčane je prinesel zadnji „Štajero“. Da se sami prepričate, kako hinavsko in lažljivo zna pisati ta list, naj postavim dotični dopis v

„Štajercu“ kar semkaj. Glasi se: „Pri Sv. Tomažu je ljudstvo zelo pobožno, celi dan in celo noč bi tičali v cerkvi. Vendar na drugi strani so med temi vernimi ovčicami tudi taki, kateri si iščejo celo plena pri siromašnem vojaku. Eden takih vernih ukradel je namreč vojaško bluzo in škornje vojaku iz hleva cesarskih žrebcev. Bržkone je ta pred tatvino v cerkvi bil in molil, da bi imel srečo in fino tatvino doprinel. Tako daleč so že klerikalci vaši pristaši, da še siromašnemu vojaku ne puste pičlega imetja. Pred takimi vernimi klerikalci bi še berač ne bil varen krajcarja.“ — Človeku, ki bere ta nesramen dopis, nehote prihaja sum, da je dopisnik „Štajerčev“ isti „klerikalec“, ki je ukradel vojaku bluzo in škornje! Orožniki pri Sv. Tomažu, pozor na „Štajerčeve“ dopisnike. Na vsak način pa je dopisnik ničvreden človek. Ne ve sicer, kdo je tat, ali nesramnež ga išče med pobožnimi ljudmi, ki spoštujejo zapovedi božje in torej ne kra-dejo. Pravi, da je tat „bržkone“ pred tatvino molil v cerkvi, torej ne ve nič gotovega, a koj pa to kriči: „Tako daleč so že, klerikalci, vaši pristaši!“ Se par takih dopisov v „Štajercu“, in brali ga bodo res nadalje sami fakini in tatovi!

Lemberg pri Šmarju. Nekaj veselega vam naj poročam! Pred dvema leti je še hodil v naš Lemberg „Štajero“. Naša občina je majhna, šteje komaj 64 številc, a „Štajero“ je imel 30 naročnikov; sedaj jih ima komaj tri. Pa še k tem trem hodi zastoj. Ti „Naš Dom“ se pa vedno širiš povsod, vsako leto se množi tvoje število. Mi te prosimo, da nam ostaneš zvest, mi pa bodemo ostali tebi zvesti naročniki. — Umrl je v Lembergu že meseca aprila mož 49 let star z imenom Anton Šket. Zapustil je dve hčeri, sina in ženo. Posestvo je bilo eenjeno za njim 4500 goldinarjev. Bodi mu zemljica lahka!

Slovenske dijake v Celju ondotni list Vahtarca uprav pobalinsko napada. Nemci zasledujejo dijake kot nesramni špioni in potem zavijajo resnico in jih tožijo predstojnikom. Že v ljudski šoli se vsak pošten mlad šolar z gajusom obrne od vsakega capina, ki ne zna drugega nego tožiti, tako se tudi vsem Slovincem mora do dna duše zastuditi ta pobalinska druhal v Celju, ki ne zna drugega, nego špionirati, tožariti in ovajati slovenske dijake. Fej jim!

Vranski Slovenci. Vransko je slovenski trg, a občinska požarna bramba je vseskozi nemška. Tudi pošta na Vranskem nosi tuj značaj. Na poštnem uradu in na poštnih vozovih so samonemški napisi. Kakor veje po vranskem trgu svež gorski zrak, tako naj pripiblja tudi kmalu svež narodni zrak med vranske prebivalce.

Vransko. Veselje v naravi, veselje pa tudi pri nas. Dne 22. maja imela je „Marijina družba“ krasni izlet v Nazarje. Šle smo pozdravit mlado družbo Marijino. Topiči so gromeli kakor v vojski. Čast in hvala nazarski družbi. Cerkev je bila lepo okinčana.

Sv. Pavel v Savinjski dolini. Naši socijalni demokratje so še vedno tako zabiti, da čakajo in iščejo v „Štajercu“, kedaj se bodo začela posestva in denar med nje deliti. Od samega čakanja so postali ti mokraški bratci silno hudomušni. Martinu Šošterju, ki pridno prebira lažnjivega kljukca in ga razlaga drugim, že vse preseda. Kakor petelin na gnojišču, kedaj je našel črva, kliče skupaj kurjo svojat, tako vabi

naš Tinče svoje mokraške pristaše okoli „Štajerca“. Ljubi Tinče! mokrači in nemškutarski „Štajere“ te vodijo za nos. Drugi nečejo deliti posestev. Da si pa začel sam deliti svoje posestvo, se ti sosedje smejijo.

* * *

Koroške misli. Korošci vedno tarnamo in vzdihujemo, kako se nam slabo godi, kako nas uničuje zmiraj bolj in bolj nasprotnik — Nемеc in nemškutar. Pa si mislimo: Le lepo mirno sedimo in čakajmo, bodo že boljši časi prišli ali pa slabši. Bo že kdo drugi nam pomagat prišel. To naše početje se mi ravno tako zdi, kakor če bi romar, ki gre na božji pot, in ki mora malo v brib hoditi, med tem ko je prej hodil po ravnini, se vsedel na travo ob poti pa rekel: „Tu je pa prestmo, bom pa počakal, da me kdo gor zanese na hrib ali pa da cerkev doli k meni pride.“ — To je eden glavnih naših narodnih grehov koroških, da nimamo zaupanje sami v sebe. Torej proč s strahopetnostjo in brezbriznostjo, porabimo moči, ki nam jih je dal Bog na razpolago in ne zakopljimo talentov! Le, če bo vsak od nas prešinjen z duhom, da imamo še res nekaj moči v sebi, bomo kaj dosegli — drugače pa nič.

Kričeče sodne razmere na Koroškem. Edini slovenski list na Koroškem „Mir“ je okreal nekatere osebe v Vrbi. Ti ljudje pa so vložili proti uredniku tožbo. Na to se je izvršila preiskava v uredništvu lista, na urednikovem domu, da, uvedla se je celo proti uredniku žepna preiskava. Ker se pa vendarle ni dobilo nič, kar bi moglo dati le najmanjši podatek glede osebe pisca dotičnega sestavka, pozval je preiskovalni sodnik 23 naročnikov „Mira“ iz vrbske okolice v občinsko pisarno v Vrbi, da pričajo o „dozdevnem piscu“. Ker so pa zavedni naročniki „Mirovi“ ostali doma vsi razun enega, zgodilo se je nekaj, česar se more človek nadejati edino le od ces. kr. sodišč na Koroškem. Vsi tisti naročniki „Mira“, ki se niso odzvali prvemu vabilu, so bili z nova pozvani v Vrbo na dan 15. m. mes., toda na vabilu je bil pristavek, da jih bodo s silo pritirali, če izostanejo. Ali to še ni najlepše. Dve priči niste hoteli izpovedati. Vztrajali sta tudi na stališču, da se jih mora zaslišati slovenski. In dasi ravno je prej preiskovalni sodnik govoril z nekaterimi pričami slovenski, se je proti temu dvema pričama izrazil, da morata izpovedati nemški. Priči sploh niste hoteli ničesar izpovedati in — to je bilo v ponedeljek — v petek sta že imela poziv kot soobtoženca za v soboto, dne 20. t. m. ob 9. uri dopoldne pred preiskovalnim sodnikom v Celovcu. Tako torej! Kdor noče izpovedati iz popolnoma umestnih razlogov, je takoj soobtožen! Na tak način bi se lahko skovalo obtožencev, kolikor je „Mirovih“ naročnikov! Res, krasne so te razmere na Koroškem! „Mir“ opravičeno pristavlja, da takega pravosodja ni niti tam doli med Culukafri in Hotentoti.

Velikovec. Kakor večjidel po drugih krajih, tako so tudi velikovski posilnemei praznovali bolj 25letnico „Schulferajna“, kakor pa proslavljali Schillerja. V dokaz temu le nekaj podatkov. V oklicu mestnega magistrata na prebivalstvo, da naj okrase hiše z zastavami, se je dobesedno glasilo: „Povodom velike nacionalne slavnosti“ i. t. d. Na meščanski šoli je ravnatelj Bohrer med drugim povdarjal: „Nemškemu Schul-

ferajnu se ima marsikateri nemški otrok zahvaliti, da je ostal Nemec." Gojiti nemškutarstvo, je bilo namen celi komediji, zlasti se je to videlo pri veselici zvečer v Lesnakovi gostilni, kjer je bilo vse polno znanih tinjskih, šentvidskih in šmarjeških kmetov ter gostov iz Grebinja, ki so delali Velikovčanom štafažo. Kaki Nemci so ti, nam priča dejstvo, da so med seboj govorili slovensko, tako, da je bilo več slovenske govorice, kakor nemške. Sram jih bodi, izdajice, Schiller bi se takim častilcem, če bi še živel, gotovo najtopleje zahvalil. Pribiti še moramo, da je naš gospod okr. glavar odkrit prisostoval, ko so vsadili Schillerjev hrast, vpili „heil“ in peli „Die Wacht am Rhein“. Da — Nemec in nemškutar pač vse smeta.

Dvojno mero ima velikovski c. kr. okrajni šolski svet. Povodom cerkvene vizitacije mil. g. stol. prosta L. Einspielerja je omenjeni zastop odklonil naznanilo na šolsko vodstvo, češ, da se to ne sklada s šolskimi postavami. Tako se torej dela s cerkvijo! Vprašamo le, kako se vjema s šolskimi postavami dejstvo, da se imeli ljudski šolarji radi nepotrebne „šulferajnske“ in Schillerjeve slavnosti celo dvakrat prosto? Kakšen pomen imajo take komedije za nedoraslo mladino! Ta slučaj je do sedaj na Koroškem gotovo edin. Toda poskrbelo se bo, da se kaj takega zabrani v prihodnje in da dobi vsemogočni c. kr. okr. šolski svet velikovski, v katerem sedi tudi znani Pinteritsch, prav dolg nos.

Fužine pri Št. Jakobu. Tunel, skoz katerega bode vozila železnica iz Področčice na Hrušico in Jesenice, je bil v sredo, 17. m. m. ob 8. uri 40 minut zjutraj prevrtan do kraja. Tunel je dolg 7972-3 m, torej skoraj 8 km in potnik, ki bi šel peš skoz, potreboval bi skoraj dve uri, da bi prišel iz Koroške na Kranjsko. Vlak ga bode seveda prevozil v 15 minutah. 4892-1 m te daljave prevrtalo se je od koroške strani, 3080-2 m pa od kranjske. Čeravno je tedaj bilo na naši strani hudo kopati, ker je voda delala ovire, se je vseeno tukaj prevrtalo vendarle več, ker je od Hrušice sem kopati zabranjeval hudi pritisk zemlje in nevarni plini. Posebno težavno je bilo na naši strani kopati, ko smo došli do polovice, kajti od tam se tunel naginja proti Hrušici in vode se je tem več nabralo in tem težje jo je bilo odpravljati. Dvakrat, v listopadu l. 1904. in v sušcu l. 1905., je odpovedala elektrika in bili smo zadržani po več tednov. Decembra meseca so morali od Hrušice sem kopanje pustiti in tunel zazidati, ker niso mogli vode odpravljati več. Tudi obokan je že tunel pri nas 4300 m daleč, na Kranjskem 2500 m, tedaj skupaj 6800 m. Črez 1000 m imajo še, potem pa lahko naložijo v 14 dneh tire. Merili so menda prav težko in so bili jako razveseljeni, ko so videli, da so natančno skupaj prišli v gori. Bog daj, da bi železnica kmalu vozila in bila nam Korošcem, ki bomo sedaj v boljši zvezi s kranjskimi brati, v prid in ne v kvar!

Guštanj. Veliko Grubarjevo kmetijo na Grubarjevem vrhu sta kupila od g. Böhma, okrajnega šolskega nadzornika v Volšpergu, gg. Bizjak in Meleznik, lesna trgovca v Prevaljah. — Radi slabe letine, ki je bila lansko leto, morajo kmetje že sedaj moko kupovati. A kdaj bomo še le želi in mlatili! Bog nam daj letos dobro letino!

Iz Spodnjih Trušenj na Koroškem. Veliko sramoto pred zavednim slovenskim ljudstvom sta nam napravila ob šulferajnski slavnosti dne 12. maja zvečer znani trgovca Franc Huth v Velikovecu in Janez König, lesni trgovca pri Dravi na svojih posestvih s svojim velikanskim kresom in gromenjem topičev, in to takorekoč v središču slovenske trdujave. Janez König je naročil nekemu delavcu, da je vlačil celi dan vse suho vejevje skupaj, da je plapolal ogenj dolgo v noč, in na takem kraju, kjer se vidi silno daleč na okoli, gor do Celovca, po celi Podjanski dolini dol do štajerske meje; to pa v tako strašno suhem vremenu in le kakih 50 metrov od sosednih gozdov in le 30 metrov od velikega kupa stelje. To sem zapisal, da cenjeni bralci „Našega Doma“ vedo, da mi nismo navdušeni gledali tega kresa in da se nismo prelevili ter postali hajloveci, kakor bi lahko kdo mislil, ki je videl kres. O, ne, mi ostanemo zvesti katoliški cerkvi in slovenski narodnosti do zadnjega vzdihla. Imenovana gospoda si pa zapomnimo, posebno Hudokrajčani si zapomnite trgovca Franca Hut. — Ozimino žito pri nas vsled suhega vremena prvo polovico maja bolj slabo kaže, sadje je tudi malo cvetelo vsled lanske toče in tudi v velikem strahu smo bili zadnji čas. Treska in hudega vremena, reši nas, o Gospod!

Dva vojaška beguna. Od 17. pešpolka v Celovcu sta pobegnili prostaka Josip Bučar iz Ljubljane in Ivan Drol iz Sore pri Škofji Loki.

Duhovske stvari. Višje redove bodo prejeli dne 16., 18. in 20. julija v bogoslovski kapelici sledeči gospodje: Iz IV. leta: Anton Almer iz Stubenberga na Štajerskem, K. Hauser iz Riž, Alojzij Jelenc iz Kroke na Kranjskem, Josip Linasi iz Bistrice v Rožni dolini, Ignac Milonig iz Eisenberga na Štajerskem. Iz III. leta gospodje: Josip Diker iz Ljubna na Štajerskem, Florijan Jocham iz Št. Lenarta v Lavantinski dolini, Tom. Klampferer iz Hüttenberga, Zdravko Lakner iz Radiš, Francišek Schöffmann iz Meiseldinga, Iv. Sekol iz Dobre vasi, Tomaž Ulbing iz Skočidola. Izmed teh dvanajstih gospodov je pet Slovencev. — Župnijsko Brnceo je dobil čast. gosp. Franc Katnik, župnik na Dholici. Častitamo! — V pomoč na Lušarjah za časa romanja, ki se je pričelo dne 1. junija, so nastavljeni čč. gg: Jožef Svaton, župnik v Sv. Juriju, Franc Uranšek, provizor v Mohličah in Janez Kogelnik, kaplan v Žabnicah. — Za dekana v Trbižu je imenovan preč. gosp. Valentin Kraut, tamošnji župnik. Za drugega dekanijskega svetnika je imenovan č. g. Gregor Einspieler, kn. šk. duhovni svetovalec in župnik v Podklostru. — Razpisana je župnija: Vetrinje do 30. junija, Pečnica do 23. junija. — Za soprovizorje so nastavljeni čč. gg: župnik v Kamnu za Mohličce, župnik v Grabštanju za Pokerče in župnija v Kostanju za Št. Jurij.

* * *

Velika nesreča v predoru. Na Gornjem Štajerskem pri Ardnungu so zidali skozi gorovje Posruk predor. V pondeljek, dne 22. m. m. zjutraj, ko so prišli delavci v predor na delo, so se naenkrat vžgali plini, ki so se nabrali čez nedeljo. Tisti hip se je slišal grozovit pok, zemlja se je stresla, potem pa je bilo vse tiho, samo globoko pod zemljo je tisti trenotek izdahnilo 14

možev svojo dušo. Vsi so bili grozno opečeni, popolnoma črni, zgorela jim je vsa obleka. Enega delavca je pri trebuhu na dva dela raztrgalo, drugega je zmečkalo padajoče tramovje tako grdo, da so ga komaj spoznali. Prvi srčni možje, ki so hoteli iti na pomoč zasutum, so se komaj rešili iz predora, dva sta pa vendar padla, omotena vsled strupenih plinov in sta se zadušila.

Otrpnenje tilnika. Ta nova bolezen, ki se je začela pojavljati zadnji čas v raznih deželah in katero so zadnji čas najprej opazili v Ameriki, je za naše kraje menda nova. Ta bolezen, o kateri pišejo mnogo šlezijski listi, je baje že poznana in se je v zadnjem času pojavila v veliki množici v dveh oddaljenih krajih, v Newjorku in pa v Poznaanju in Šleziji, kjer se hudo širi in zahteva mnogo žrtev. Kakor poročajo šlezijski listi nadalje, se je tam ta bolezen pojavila največ pri otrokih, posebno delavskih, kjer so jo študirali v vseh trenutkih, o čemer je potem poročal dr. Kirchner. Bolezen pričinja kar naenkrat. Poprej zdravega človeka začinja kar nenadoma tresti huda mrzlica, ki se ponavlja. Vročina gre do 41 stopinj in še višje. Za tem se ponavlja bluvanje. Značilno je, da bitje žile ne postaja bolj počasno, ampak se viša na 190 in več udarcev. Kmalu se pokazuje strašansko močan glavobol in z istim nekako otrpnenje, oziroma strjenje kit. Bolnik ne more odpirati ust, ne jesti, ne govoriti in tilnik se mu zavija nazaj in postaja trd. Zdravljenje traja osem do deset tednov, toda z groznimi posledicami. Mnogokrat ostanejo bolniki precej časa gluhi in za luč jako občutljivi. Včasih pa nastopa smrt že drugi dan, v mnogih slučajih nastopa pa celo že po nekaterih urah. Nadalje opisuje dr. Kirchner vzroke in bistvo bolezni ter načine, kako jo zdravijo: Priporoča se vroče kopeli in mir. Vse drugo je seveda stvar zdravnika, ker je potrebna neka operacija. Profesor Lingelskeim, vodja bakteriološkega zavoda v Beuthenu, je konstatiral, da je pričetek bakterij pri zdravih ljudeh, ki so bili v dotiki z bolnimi, bil v slinah, v grlu in nosu; radi tega se priporoča, da se pazi na snažnost grla in nosa. V Newjorku bolezen še narašča in jih je umrlo že nad 700. Ministrstvo za notranje stvari izdalo je naredbo ter naročilo vsem deželnim vladam, da naložijo te vsem podrejenim političkim oblastvom, magistratom in občinam, da poskrbe za to, da se vsak slučaj te bolezni takoj naznani politični oblasti, da se taki bolniki izolirajo ter da se dotični prostori razkužijo.

Togo in Oku — kristijana. Nekemu angleškemu listu je pisal angleški misionar, ki se nahaja na Japonskem, da sta admiral Togo in general Oku kristijana. Oba sta se pokristjanila pred nekoliko leti. Tudi soproga maršala Ojame da je krščanske vere.

Grozna nesreča na železnici. Dne 11. t. m. ob dveh popoldnehi je skočil s tira vlak, ki je vozil iz Čikage v Ameriki, in sicer južno od mesta Harisburg in je pri tej priliki zadel ob neki drugi tovorni vlak, pri katerem sta bila dva vagona polna dinamita. Pri tej priliki se je razpočil kotel pošnega vlaka, kar je povzročilo, da je tudi dinamit eksplodiral. Tri grozne eksplozije so sledile druga drugi. Vsa okna bližnjega mesta so šla na kosce vsled groznega poka. Osozni vozovi pošnega vlaka bili so vsi razbiti in začeli

so tudi goreti. Potniki so bili pahnjeni z vozov in mnogo jih je padlo na tir, drugi so odleteli celo v blizu se nahajajočo reko. Vsa pomoč od strani zdravnikov in ognjegasecev ni nič pomagala. Kričanje umirajočih je bilo pretresljivo. Oni potniki, ki slučajno niso bili ranjeni, zbežali so kot nori po bližnjem polju, kjer so jih našli na pol nage. Število mrtvih se ni natančno znano, a govori se, da je teh nad 20. Ranjenih pa je bilo nad 70 oseb, katere so kasneje položili na poseben viak ter odpeljali v bolnišnico.

Mišja nadloga. Mesto Meriwa v Neu-Südwalessu silno trpi vsled miši. V enem samem skladišču so v štirih nočeh ubili nič manj kot 10.000 miši. En mestni vodnjak je usahnil. Ko so začeli stvar preiskavati, se je pokazalo, da je bil nekaj črevljev globoko napolnjen z množino mrtvih miši. Po hišah miši vse zgledajo: živež in posteljnino. V vodnjakih kar mrgoli potonelih miši.

Dobrotljivi kralj. Pred nekoliko dnevi se je vozil mladi španski kralj Alfonz s svojim avtomobilom po nekem klancu, ki je bil še poln snega. Tu je videl gručo ljudi, na katere je bil opozorjen. Bili so trije moški in dve ženski, od katerih je držala ena v naročju malo dete. Kralj veli ustaviti in vpraša ljudi, kam gredo. Povedali so mu, da gredo v Madrid iskat si zaslužka. Peš so krenili na dolgo pot, proseč od sela do sela. Ubogi siromaki so se kralju zelo smilili; imeli so raztrgano obušalo in slabo obleko, da so se vsi tresli od mraza. Kralj poseže v žep ter jim da ves denar, kar ga je imel pri sebi. Potem povabi k sebi v kočijo ženski z otrokom, obzalujoč, da ne more povabiti cele družbe, ker ni prostora. V kočiji je kralj dal ženskama jedil, kar jih je imel seboj. Žene ga seveda niso poznale. Ko pa je kočija dospela v neko planinsko selo, kjer je bil kralj dobro poznan, so pričeli vaščani navdušeno pozdravljati kralja. Ženski sta bili silno iznenadeni, ko sta izvedeli, da je njun dobrotnik, s katerim sta se ceto pot pristočno razgovarjali, sam španski vladar. Alfonz je plačal za njune može stanovanje ter obljubil, da se bo zanje pobrigal, ko pridejo v Madrid.

Naočniki za konje. Omika je tako daleč napredovala, da nosijo konji slamnike in solčnike, v zadnjem času pa tako daleč, da nosijo že očala. Stvar na vse zadnje ni tako smešna, če se pomisli, da ima tudi konj živce, ki se včasih razburijo. V berlinskem časopisu za varstvo živali piše grof Schifffen: „Imel sem jako krasnega angleškega konja, ki je bil tako razburjen, da je postal popolnoma nerabljiv. Ko sem mu dal višnjeve naočnike, so se mu živci umirili in konj je šel čez vse predmete, katerih se je preje plašil. Preje sem bil vedno v nevarnosti, da me vrže v jarek, če sva srečala človeka, psa ali kak voz; ko ima pa očala, pa po pet milj daleč lahko jaham, a se mi ne zgodi nobena nezgoda.“ — Menda ni vsak konj tako „brihten“, ker si upamo skoraj trditi, da bi imel marsikak konj ravno potem razburjene živce, ko bi mu nataknil očala na oči!

Zapiranje oči. Neki profesor je izračunal, da vsak človek vsako leto štiri milijonkrat zamizi in zopet pogleda.

Koliko živali je na zemlji? Pariški muzej je sestavil statistiko živalstva. Po tej je na zemlji in v morjih do 400.000 vrst živali, ki so učenjakom znane in so jih že

opisali, že samih žuželk je nad 280.000 različnih vrst, ptičev pa le okoli 13.000 vrst; dalje poznajo 12.000 vrst rib, 8300 vrst plazivcev, med njimi 1610 vrst kač, 50.000 vrst mehkužcev, 1300 vrst dvoživk, 20.000 vrst pajkov, 3000 vrst iglokožcev in 8000 vrst črvov.

Car Nikolaj I. in poveljnik straže. Car Nikolaj I. je prišel po zimi do sobe komandanta dvorne straže ter pogledal skozi okno. Oficir je sedel na stolu ter spal. Car vstopi ter zagleda pred oficirjem kos papirja, na katerem je bilo napisano: Stanovanje, hrana itd. 2000 rubljev; obleka in zabave 2600 rubljev, dolg 3000 rubljev, pomoč materi 400 rubljev, vsega 8000 rubljev. Dohodki 4000 rubljev; deficit 4000 rubljev. Kdo ga plača? Car je podpisal pod vprašanje Nikolaj in odšel. Drugi dan je dobil 4000 rubljev in carjevo pismo, da naj drugič spi, kadar ima čas za to, sicer pa naj služi zvesto carju in mater naj bolj podpira.

Kadilec na Francoskem je približno 6 milijonov. Od 15 kadilcev jih navadno 8 kadi pipo, 5 smodke in le dva cigarete. Vendar porabijo ti poslednji na leto 800 milijonov cigaret; katere bi se 500 krat po dolgem položile okoli zemlje.

Po domače vlada občinski svet svojo občino tam nekje na Badenskem. Po nespisanem poslovniku mora plačati vsak ud občinskega sveta, ki zamudi eno sejo, za kazen sodček piva; vsled tega pravijo, da slavni svet nikdar ne trpi žeje. Ker pa v ondotni okolici proizvaja pivo državna pivarna, tak odbornik dela za državno blagajno mnogo. Okrog tisoč duš broječa občina je menda zelo zadovoljna s svojimi odborniki. Ko se razdeljujejo vloge, to je ko so volitve, se vsem volilcem dobro godi. Pravijo, da ni takrat noben lačen, še manj pa žejen.

Stari grad.

T. Podgorelec. (Konec.)

Bilo je že proti večeru, ženske so zapustile mizo, kjer so obsedeli le moški gostje, da se zabavajo še pri rumenem vincu. Napitnica vrstila se je za napitnico, govor za govorom častil je goste. Vsi so se imeli tako dobro, da niso mislili, da sedijo že dolgo časa. Črni vitez zabaval je vse, da ni mislil nikdo na odhod.

Dolgo je že mrak pokrival zemljo. Tisoč sveč razsvetljevalo je dvorane. Nikdo ni zapazil, da so se pripodili črni oblaki na nebo. Votlo je že donel grom iz daleka, na zabodu švigal je že blisk.

Lačni kmetje, čeravno trudni, niso mogli jesti, ni jim hotel priti spanec, bali so se za rumeno žito, katero je stalo na polju, bali so se jeze božje. Na ognjiščih žgali so blagoslovljen les in se prekrizavali, kadar je razsvetljeval blisk nočno tmino.

Na gradu se pa ni brigal nobeden izmed vitezov zato, kar se je godilo zunaj. Črni vitez nasvetoval je igro, da si krajšajo večer, in res so sedeli že skoro vsi za zeleno mizo, pred vsakim bil je kup zlata. Koliko krvavih kapelj odrtega kmeta oskrnjevalo je rumenjake, kateri so zginjevali v rokah gospodarjevih! Črni ptujec igral je z njim. Pri vsaki igri zgubljal je grajšček, sreča mu ni sijala mnogokrat. Dal si je prinesiti denarja, mislil je, da se obrne sreča, ali goljufalo ga je upanje.

Med tem je tulil vihar okoli zidovja.

Ljudje so menili, da bode sodni dan, tako je bliskalo, tako je gromelo, dež je lil v potokih, ali sila viharja se ni manjšala. Gospa s tremi zalimi hčerkami ni mogla spati, molile so na kolenih in prosile Vsemogočnega, naj odvrne nesrečo. Iz dvorane pa se je slišal cvenk zlata, ki je zginjevalo v žepu črnega viteza. Kadar je nastala v naravi za trenotek tišina, slišal se je skovik sove.

Služabniki so stali zunaj dvorane na mostovžu, čudne reči so si pravili. Grajski konjar prišel je bil domu še le pozno zvečer. Gospod ga je bil poslal, naj poišče spremstvo tujega viteza. Iskal je povsod do Save, pa zopet po potu do Smlednika, popraševal vsakega, ali nikdo mu ni vedel povedati, kje bi našel tako in tako spremstvo. Sluga, kateri je bil nosil jedi na mizo, menil je, da ni varno govoriti o tujem vitezu, da ima čudne noge, da je njegov pogled tako čuden in strašen, da se ga boji. Tako uganjali so služabniki vsaki po svoje.

Med tem se je bližala že polnoč. Vihar naraščal je huje in huje, gromelo je, da se je tresel ves grad, v dvorani pa sta še vedno igrala gospodar in črni vitez. Sreča je bežala pred grajščakom, zgubil je že vse denarje, posestva in vse, kar je bilo prej njegovo, le žena in hčerke so mu še ostale.

Strah in groza preleti njegovo ženo, ko izve, da še igra. Napravi se s hčerkami v dvorano. Takoj vidi, da so stali vsi vitezi blede okoli mize, za katero sta igrala tujec in gospodar. Temno so se zablistale oči tujcu, ko zagleda ženo in njene hčerke; vražji smeh se mu zavije okoli usten.

Milo prosi gospa s hčerami, naj opusti gospodar pregrešno igro, ker tako strašno bliska in gromi, ali vitez zagromi jezen:

„Poberite se od mene, neumne babe! Trdno stoji grad, ne bo ga razvalila nevihta, pa ako pride nanj sam peklenščak.“

Nikdo ni opazil strašnega smehljaja, kateri se je vil okrog ust tujčevih pri teh besedah.

„Še enkrat stavim“, zakrohoče se gospodar; „najmlajšo hčer in še svojo dušo, da ne dobiš te igre.“

Groza spreleti vse pri teh besedah; tujec pa reče mirno z vražjim pogledom na zalo hčerko: „Velja!“

Obupljivo igral je gospodar, mrzel pot tekel mu je po obrazu, ali — zgubil je tudi to igro. Ravno je bilo polnoči s Smarne gore, ko je bila končana igra.

Naenkrat zaborni grom, kakor bi hotela počiti zemlja, grad se strese do temelja in gospodar se zgrudi mrtev na tla, tujca pa ni bilo videti več in najmlajše hčerke tudi ni bilo v društvu. Na pol mrtva privleče se žena z dvema hčerkami iz dvorane, gosti se razkrope na vse strani. Tudi vihar potihne, smrtna tišina nastane po gradu. V dežju in po temi bežali so vitezi, žolnirji in posli, sluge in služabnice na plan.

Ko zasiže zlata zora izza gor, ni bilo več drugega na gradu, kakor uboga mati s hčerkami, pa že so se odpravljale na odhod.

Na planjavi pod hribom našla je uboga žena zavetja pri revnem kmetiču. Ljubili so reveži nesrečno ženo, katera je bila vsem mili angelj, akoravno ni mogla predrugačiti svojega moža.

Proti poldnevu pride vendar nekaj srčnejših kmetov, služabnikov ni bilo videti nobenega več, na grad, kjer najdejo truplo gospodarjevo. Brez svečanosti, brez blago-

slova položili so truplo v rakvo. S strahom in trepetom nesli so ga do pokopališča, kajti nosilci so čutili, da je rakva silno lahka in slišali so ropotati samo njegove škornje po rakvi.

Preiskali so še vse kote od strehe do kleti, a najmlajše hčerke ni bilo najti, zakleta je bila.

Mati ni bila vesela nikdar več v svojem življenju. Na ravnem sezidala si je borno poslopje, kjer je preživela svoje dni v žalosti in molitvi. Hčerka ni podala nobena roke snubaču, akoravno so prišli mnogi, ker so spoznali lepe njihove lastnosti. Tako je pomrl rod mogočnih gospodov, kateri so vladali nekdanj na tem kraju.

Prišli so tuji lastniki, ostali so pa na ravnem, na grad si ni upal nikdo več. Počasi se je razrušil grad. Božja roka ga je razsula. Goščevje je zrastle okoli ozidja, sove in kače so se udomačile med kamenjem. Le en stolp kipi še dandanes proti nebu in še ta je razrušen in žuga, da pade, kedar pritisne veter najj.

Pretekla so mnoga leta. Spomin na strašno dogodbo pogubil se je skoraj popolnoma, le stare matere so pripovedovale še strašno dogodbo in pravile o zakleti gospodični. Pristavljale so pa, da ne bo zakleta na veke, ker je bila pobožna in je dal Bog hudiču moč nad njo le zato, ker je bil oče hudoben.

Na planjavi posekala je sekira velike gozde, lepe njive in prijetni travniki so se raztegali ob hribu in plačevali stoteri trud kmetov. Na gori krog razsutega zidovja pasli so pastirji ovce, ali do stolpa si ni upal nobeden. Govorica je pripovedovala o neizmernih zakladih, kateri so skriti gori, kajti peklenščak je pustil tam vse zlato in srebro, katero si je bil priigral v strašni noči, ker je dobro vedel, da mu prižene želja po bogastvu še mnogo duš v kremplje. Marsikak brezbožneš poskušal je dobiti denarja, ali zastonj. Nevidna roka je metala pesek in kamenje na one, ki so hoteli kopati, da so vsi pobegnili.

Pred davnim časom, pravi pravljica, pasel je na veliki četrtek sedemletni pastirček svoje ovce na hribu. Solnce je bilo še za goro, mladi dečko pa je bil že na višini. Pevaje jutro pesem in hvalé Boga v svojem srcu je hodil okoli razvaline. Ko se približa stolpu, zapazi nekaj belega med razvalinami. Predere skozi goščevje in kmalo stoji pred stolpom.

Zora vzdigavala se je ravno izza gor in prvi žarki so razsvitljevali roso po rastlinah.

Naenkrat zagleda pred seboj krasno deklico v beli obleki, sedečo na velikem kamnu. Glavo je podpirala na dlan in žalostno gledala v tla pred se, kjer so bile razprostrte tri rjube polne samih cekinov.

Začuden gleda fantič neznano deklico, že se misli umakniti, kar povzdigne ona žalostno oči in ga zagleda. Milo se mu nasmehe in reče z nežnim glasom: „Jaz sem hči nekdanjega gospodarja. Zaradi hudobij svojega očeta zakleta sem tu in čakam rešitve. Ko bi se bil ti umil danes zjutraj, predno si gnal čredo na pašo, v mrzli vodi na studencu pod gradom, smel bi bil zgrabiti trikrat cekinov, katere moram presušiti tu in rešil bi me bil. Tako pa moram čakati zopet sto let velikega četrta, da smem zopet na solnce. Znabiti, da še ne raste drevo, s katerega bodo napravili zibelko za mojega rešitelja.“

Pri teh besedah zgine deklica. Zastonj preišče deček vse kote, ni je bilo več.

Žalosten žene svojo čredo domu in pove dogodbo svoji materi. Zastonj je iskal še kasneje med kamenjem, deklice ni videl nikdar več.

Marsikak fantič pasel je še ovce na hribu, marsikak dečko umival se je pred solničnim vzhodom na studencu pod hribom, ali nobeden ni videl deklice, ker ni bil nobeden tako pobožen in priden kakor prvi. Gorje pa onemu, kateri bi hotel zgrabiti več nego trikrat cekinov. Kdor je lakomen in bi hotel imeti več, bil bi pogubljen.

Za izdelovanje
diplom
za častne občane
po primerno nizki ceni
se priporoča
Tiskarna sv. Cirila
v Mariboru.

Ponos vsake gospodinje je dobra kava.

Kathreinerjeva
Kneippova sladna kava

se ne bi smela pogrešati
več v nobenem gospodinjstvu, kadar se
napravlja kavina pijača.

ooo

Zahtevajte le izvirne zavoje
z imenom »KATHREINER«.

Krojač

dobro izurjen v svoji stroki, brez družine, se išče za občino **Švabek**. Dela veliko, ceno in lepo stanovanje v občinski hiši tik farne cerkve. Več pove g. **F. Stebarnik**, trgovec v **Švabeku** p. **Pliberk** 16 1-1

Delavnica za vsa cerkvena dela

se priporoča v izdelovanje

vsakovrstnih kipov, altarjev, križevih potov, božjih grobov, božičnih jaslic, posrebrnenih svečnikov itd.

Velika zaloga * Zahtevane fotografije ter načrti
dovršenih kipov, križev in slik. * s povratno pošto.

Stotine spričeval in pohvalnih pisem na razpolago!

Delavnica z cenjenimi naročili podpirati prosí vdani

Konrad Skaza

St. Ulrich-Gröden, Tirolsko. [4 9-12]

Java Kava

direktno od pridelovalca.

Posilja se **vrečica s 5 kg** colnine prosta brez vseh stroškov na vsako poštno postajo

— surova: —

Marka Javoflor najfinejša . . fl. 6 65	* Javabrazil mešanica . . . . . fl. 5 75
Marka Javoflor fina zelena . . fl. 6 20	Kapucinska mešanica, žgana fl. 7—

Čaj 1 kg gld. 2 80, gld. 4—, gld. 5 50.

TURK & DR.

posestnik plantaž na otoku Java. Pošiljatve iz skladišča v luki.

Trst, Acquadotto 62. 31 11-12

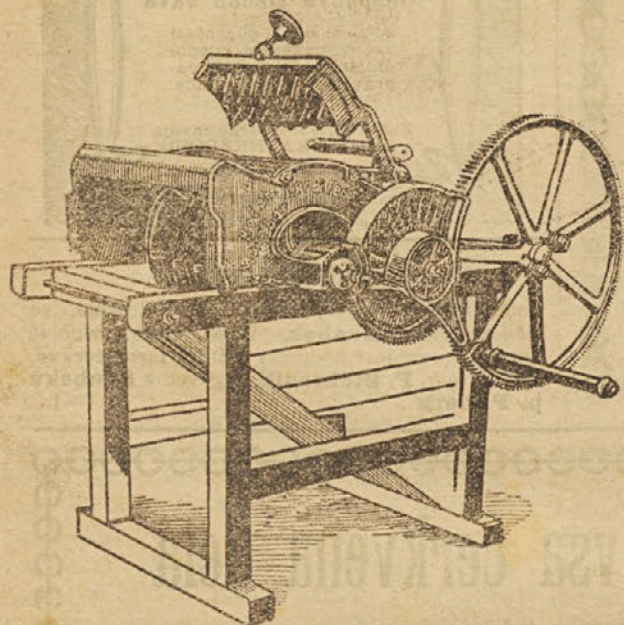
Svoji k svojim!

Prva narodna tovarna kmetijskih in poljedelskih strojev

v Hočah pri Mariboru (Štajersko).

Mlatilnica (Cerilica).

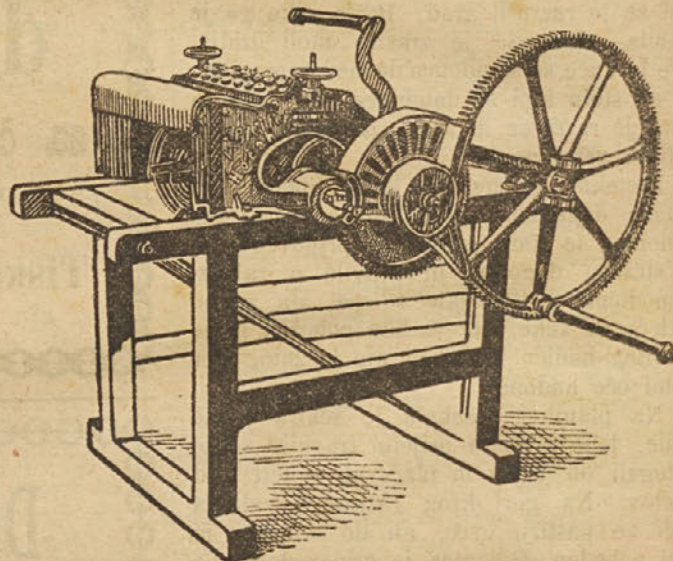
S samo vzdigajočim pokrivalom k varstvu proti nezgodi ako les ali kamen vedno v mlatilnico ne pride. Za gonitbo z roko zadostujeta 1—2 osebi. Za vitelj se kolo prestavi nižje in zadostuje 1 slabejši konj. — Rudeče medeni ležaji imajo prednost.

Cena 130 kron.

Ročna mlatilnica.

Ta slika predstavlja ročno mlatilnico, katera je zaradi njene trpežnosti, vsled izvrstne konstrukcije in zvestega dela skozi leta sem od g. kmetovalcev najbolj vpeljana. To z veseljem spričuje istina, da če v eno občino ena takih mlatilnic pride, se naroči v kratkem času še več ravno takih, kar dokazujejo tudi mnoga pohvalna spričevala. — Boben mlatilnice je mahalni, kateri dostavlja mahalno kolo. Osišče je jekleno in se vrti v rudečih medenih ležajih. Boben se s stranskimi vijaki lahko prestavlja kakor je potrebno. Zobje so štiri-voglati, ki izvršujejo čisto mlat. Kolesa so proti nezgodi zelo dobro zakrita. Vse te prednosti zedinjene, omogočijo, da mlatenje lahko izvršujete 1—2 osebi.

Cena 116 kron.

== Jamči se eno leto. ==

Več kakor

200 spričeval

od gospodov: častitih nadžupnikov, župnikov, veleposestnikov in posestnikov potrjujejo te velikanske prednosti njihovih strojev.

Vitelj za enega konja v zvezo mlatilnice (cerilice)

z osjo od vitelja do mlatilnice 7 metrov v dolgoti. En srednji konj ali vol zadostuje celi dan za gonitev mlatilnice v mlaitvi.

Jamči se eno leto.

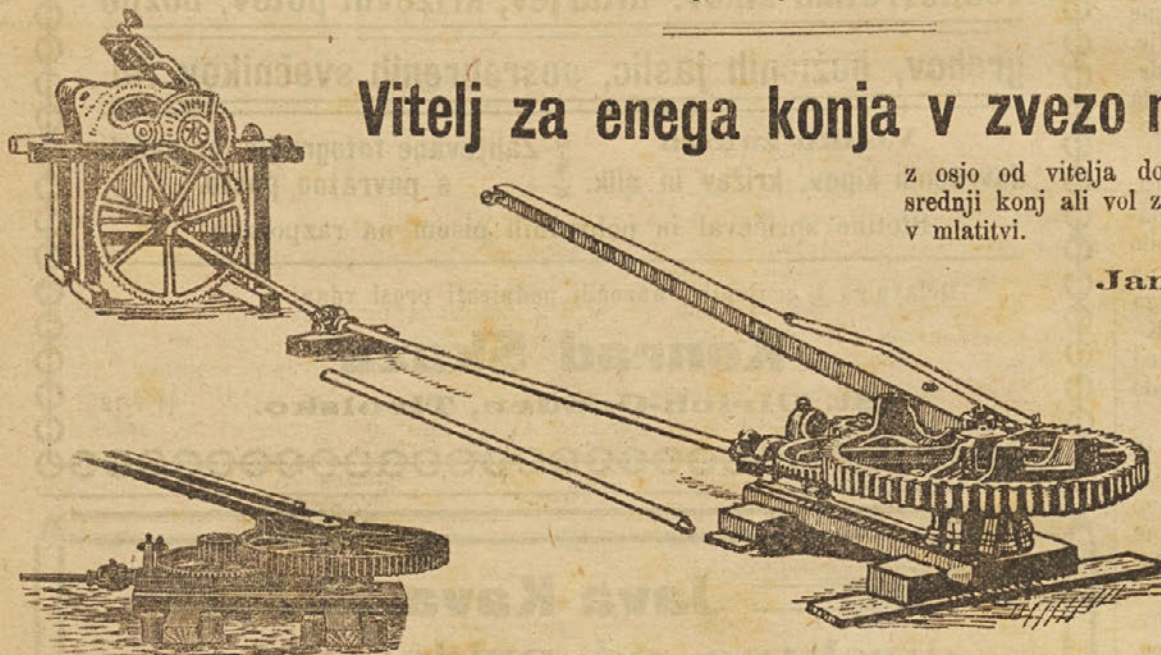
Ta cela garnitura z navadno mlatilnico

138 gld. (276 kron),

z mlatilnico (cerilico) 145 gld. (290 K)

Močnejši vitelj za dva konja
90 gld. (180 kron).

Vitelj brez vsega lesa
20 kron ceneje.

Razne
uradne pečate

KUVERTE

priporoča

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru

Cement najboljših vrst,

kakor tudi **smodnik**

prodaja na debelo in drobno po najnižjih cenah
13 1-3 trgovina

pri Smolniku v Prevaljah.